

Spørsmål 3 (2022) fra Ståle Sørensen (AP): Stenging av skoler

Til:	Rådmannen	Dato:	03.01.2022
Fra:	Ståle Sørensen (AP)	Saknr:	22/00048-3
		Deres ref:	

Jeg viser til tidligere spørsmål korrespondanse vedrørende skole stengninger i Drammen. Sak 180/21 endring av tjenestetilbud i barnehager og skoler i uke 50-51 for behandling i formannskapet 14.12.2021.

Jeg ba i mitt spørsmål om

- Helhetsvurdering ifølge paragraf 4-1 i smittevernloven.
- Vurdering av andre alternative tiltak.
- Forholdsmessige vurderinger i tråd med smittevernloven.

Jeg ser at min henvendelse er besvart, men jeg finner ikke gode svar på mine spørsmål. Det henvises til det rådmannen beskriver som «vurdering av tiltak etter smittevernloven». Men det som beskrives er en vurdering av praktiske argumenter for hvorfor den skisserte løsningen er en god løsning. Vurderingene forholder seg isolert til skolene og deres praktiske situasjon.

Smittevernlovens formål er derimot ikke å rette opp i negative bieffekter av et smittevern regime, men:

«§ 1-1.Lovens formål

Denne loven har til formål å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å forebygge dem og motvirke at de overføres i befolkningen, samt motvirke at slike sykdommer føres inn i Norge eller føres ut av Norge til andre land. Loven skal sikre at helsemyndighetene og andre myndigheter setter i verk nødvendige smitteverntiltak og samordner sin virksomhet i smittevernarbeidet. Loven skal ivareta rettssikkerheten til den enkelte som blir omfattet av smitteverntiltak etter loven.»

Sitat slutt

Ut fra dette bør man kunne stille spørsmål om saken er forholdsmessig vurdert.

Forholdsmessighet skal ikke nødvendigvis kun vurderes opp mot kun skolehverdagen satt opp mot smittefare men forholdets effekt på samfunnet. Et tiltak skal ikke iverksettes når de negative effektene av tiltaket for samfunnet er større enn de positive smittevern effektene. Jeg kan ikke se at

Styring og eierskap

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000

kommunepost@drammen.kommune.no

det utsendte materialet beskriver negative effekter på barn og ungdom og samfunnet utover skolehverdagen. Stengte skoler i en travel juletid betyr at foreldre uten annen mulighet må være hjemme med barn. Dette kan ha store negative effekter.

Vedlagte oppslag i Drm24 viser noe av virkningene tiltakene kan ha på enkeltgrupper i samfunnet

<https://www.drm24.no/corona-samfunn/tar-knallhardt-oppgjør-med-tiltakene-som-rammer-barna-gir-helt-forferdelige-ringvirkninger/122406>

Folkehelseinstituttet har tidligere vurdert skole stengninger som av de minst egnede tiltakene til å redusere smitten. De har advart sterkt mot å stenge skoler og vurdert det som et av de aller siste tiltakene som skal innføres ved økt smitte i samfunnet. De hevder sågar at skolestengning kan virke stikk i strid med intensjonene og føre til økt smitte. FHI er helt tydelige på at stenging av skoler ikke gir en smittevern effekt utover vanlig innføring av rødt nivå

<https://www.fhi.no/publ/2021/evaluering-av-effekt-av-smitteverntiltak-i-skoler-februar-april-2021/>

Fra FHIs konklusjon:

«...Hjemmeskole er et tiltak som har store og veldokumenterte negative konsekvenser. Det er derfor viktig at det brukes kun som et kortvarig tiltak når det er strengt nødvendig...»

«Fremover bør ambisjonen være å bruke trafikklysmodellen på best mulig måte. Hjemmeskole med heldigital undervisning er ikke en del av trafikklysmodellen og bør brukes så lite som mulig.»

Barneombudet er også sterkt kritisk til skolestengning som tiltak og har ved flere anledninger advart mot dette virkemiddelet som hun mener strider med barnekonvensjonen.

I vedlagte oppslag fra Drm24

<https://www.drm24.no/corona/juseksperter-om-skolestenging-ulovlig-og-i-strid-med-barnekonvensjonen/122304>

Uttaler flere jussekspertene at tiltakene i Drammen kommune er i strid med barnekonvensjonen og også bryter Norsk lov på flere felt

<https://www.drm24.no/corona/juseksperter-om-skolestenging-ulovlig-og-i-strid-med-barnekonvensjonen/122304>

Advokat Helge Morset mener det ikke er foretatt en forholdsmessig vurdering. Andre bi-effekter er ikke vurdert i saksfremlegget. Han hevder dette bryter både forvaltningsloven og smittevernloven.

Jussprofessor Hans Fredrik Marthinussen og Hans Petter Graver ved det juridiske fakultetet i Bergen peker på det samme.

Alt dette er alvorlige anklager som jeg som folkevalgt dessverre er pliktig til å følge opp.

Jeg ønsker derfor å stille følgende spørsmål til rådmannen:

1. Er saken forsvarlig belyst før politisk behandling og er det etter kommunens syn gjennomført en skikkelig forholdsmessig vurdering på forhånd?
2. Hvorfor er ikke barneombudet eller andre instanser som ivaretar barn og unges interesser hørt?
3. Hvorfor er det ikke gjennomført en forholdsmessig vurdering som belyser virkning av tiltak på folks økonomi, liv og samfunnet forøvrig. Altså på effekten av tiltakene utover det rent skolefaglige.
4. Når FHI ikke anbefaler skolestenging som tiltak, men tvert imot peker på at slike tiltak kan være direkte kontraproduktive på smitteutviklingen hvorfor belyses ikke dette i sakspapirene og hvorfor fremmes likevel skolestenging som et effektivt smitteverntiltak? Hvilke tall og studier tar man utgangspunkt i for den påstanden?
5. Hva er kommuneadvokatens svar til påstandene fra Morseth, Marthinussen og Graver om brudd på smittevernloven og forvaltningsloven?
6. To år inn i pandemien så får vi politikere fortsatt ekstremt korte frister på behandling av saker og saksfremleggene har fortsatt preg av hastverk. Denne siste smitte bølgen har vært varslet i god tid. Hvorfor klarer man ikke legge opp til prosesser med bedre forarbeid og bredere høringer før saken blir prekær og beslutninger må fattes raskt?
7. Uavhengig av om man mener tiltakene var riktig å gjennomføre og argumentene rent praktisk gode: – Har man her brukt smittevernloven til noe den ikke skal brukes til? Dvs. En praktisk innordning som letter arbeidssituasjonen for lærere og argumenter om mulighet for karantene i jula som sakspapirene viser til? Og i liten grad bidrar til mindre smittespredning som jo er formålet med loven?
8. Jeg kan ikke se at mitt spørsmål om alternative tiltak ble besvart. Alternative tiltak skal vurderes i henhold til smittevernloven. Hvilke alternative tiltak ble vurdert opp mot full skolestenging og hvor er vurderingen av disse tiltakene?

Svar

1. Rådmannen mener saken er tilstrekkelig godt opplyst. Det ble foretatt en konkret lokal vurdering på bakgrunn smittesituasjonen i Drammen etter smittevernloven § 4-1 jfr. § 1-5. Rådmannen har foretatt en grundig vurdering av forholdsmessigheten av tiltaket, som gjengitt i saksfremlegget. I tillegg er det på normal måte vært foretatt omfattende vurderinger i forbindelse med forberedelse av saken. Etter rådmannens vurdering var tiltaket nødvendig for å forebygge spredning av covid-19.
2. Etter forvaltningsloven kap. IV skal forvaltningen påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Varsling av parter kan unnlates dersom det ikke er praktisk mulig eller vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres. Foreldre og foresatte ble så langt som mulig forhåndsvarslet om saken. Forslag til endring av opprinnelig foreslått vedtak kom på plass som følge av nye nasjonale bestemmelser vedtatt av regjeringen 13. desember. Rådmannen hadde svært liten tid til å vurdere og forberede saken og forhåndsvarsel av endringene var ikke mulig. Det er en rekke offentlige og private høringsinstanser som rådmannen gjerne skulle hatt anledning til å få innspill fra, men i den pandemisituasjonen som foreligger, hvor det er svært viktig å treffe vedtak raskt, har ikke det vært mulig.

3. Som gjengitt i saksfremlegget har rådmannen blant annet vurdert at hjemmeskole med digital undervisning vil utfordre situasjonen i den enkelte familie ved at foresatte må være hjemme istedenfor på arbeid. Mindre inngripende tiltak ble vurdert å ikke være tilstrekkelig. Ved digital hjemmeundervisning ble elevene sikret sitt lovpålagte tilbud på en tilfredsstillende måte, istedenfor at store deler av elevmassen og ansatte på skolen kunne være i smittekarantene med et dårligere undervisningstilbud.
4. Som gjengitt i saksfremlegget har Rådmannen og smittevernrådet vurdert at de nasjonale føringene med gult tiltaksnivå og karantenereregler for ansatte og elever på skole er mindre effektive tiltak enn pause i fysisk oppmøte på skolen. Pause i fysisk oppmøte innebærer fullt opphør i kontakten mellom gruppene. På bakgrunn av de høye smittetallene i Drammen kommune, samt spredning av omikronvarianten, anbefalte derfor smittevernrådet digital hjemmeundervisning med tilbud til elever med foreldre i samfunnskritisk funksjon. I vurderingene av om det var nødvendig med sterkere tiltak enn det nasjonale tiltaksnivået var det også viktig at vårt område ligger på ca. 50 % høyrere smittetall enn det nasjonale nivået.
5. Kommuneadvokaten finner ikke grunn til å kommentere påstandene fra Morset, Martinussen og Graver særskilt. Kommuneadvokaten mener at vedtaket fattet av formannskapet i Drammen kommune 14. desember er lovlig etter smittevernloven § 4-1 jfr. § 1-5 og forvaltningsloven. Som nevnt i punkt 1 over har det på normal måte blitt foretatt omfattende vurderinger i forbindelse med forberedelsen av saken.
6. Vurderingene etter smittevernloven må gjøres etter den til enhver tid gjeldende smittesituasjon og tilgjengelig informasjon. Smittesituasjonen kan endres i løpet av svært kort tid og føre til at det er nødvendig med lokale vedtak/forskrifter om forebygging av spredning av smitte. I en pandemi og andre krisesituasjoner ligger det i sakens natur at tiden er begrensede faktor. Det må legges til grunn at dette også vil være situasjonen ved fremtidige nasjonale og eventuelle lokale bestemmelser om forebygging av spredning av covid-19, med mindre smittevernlovens bestemmelser endres.
7. Vedtaket er fattet etter bestemmelsene i smittevernloven § 4-1 jfr. 1-5 på bakgrunn av smittesituasjonen i Drammen.
8. Som det følger av saksfremlegget ble blant annet endring av skoleruta vurdert som alternativt tiltak. Mindre inngripende tiltak som begrensninger i åpningstider i skole ble også vurdert. Mindre inngripende tiltak ble vurdert å ikke være tilstrekkelig.